

УДК 347.6

DOI 10.36919/3041-1149(Print).5.2024.84-90

А. О. Перкальов,

здобувач ступеня доктора філософії,

ПВНЗ «Європейський університет»

email: a.perkalov@e-u.edu.ua

ORCID 0009-0007-1631-8450

АНАЛІЗ СТАНУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ACQUIS ЄС ЩОДО ДОСУДОВОГО ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ СПОСОБОМ МЕДІАЦІЇ

У статті розглянуто питання досудового вирішення сімейних спорів і можливостей їхнього вирішення способом медіації відповідно до норм чинного законодавства України, а також готовності українського законодавства до ухвалення та впровадження правових норм і стандартів Європейського Союзу щодо досудового вирішення та правового регулювання сімейних спорів за допомогою медіації. Наведено порівняльний аналіз нормативно-правових актів українського права та права ЄС у сфері досудового врегулювання сімейних спорів у розрізі відповідностей та/або відмінностей наявних способів досудового врегулювання сімейних спорів, визначення медіації та основних закріплених принципів організації процесу медіації в процесі вирішення сімейних спорів, їхніх особливостей застосування під час судового розгляду та фіксації досягнутих домовленостей. За результатом проведеного аналізу наведено пропозиції щодо доопрацювання правових норм України з метою імплементації *acquis* ЄС.

Ключові слова: сімейне право, сімейні спори, імплементація законодавства, *acquis* ЄС, медіація.

Постановка проблеми та її актуальність. Україна як незалежна держава обрала стратегічний незворотній європейський курс [6]. Обрання європейського вектору розвитку потребує зближення української та європейської правових систем за допомогою імплементації законодавства ЄС до внутрішнього законодавства України, зокрема у сфері сімейних відносин. Це є досить важливим кроком, який з урахування основних принципів і досвіду країн ЄС може позитивно посприяти у врегулюванні питань у різних сферах життя, а саме стосовно досудового врегулювання сімейних спорів способом медіації.

Сімейні відносини завжди складні та можуть призвести до конфліктів як під час спільного проживання, так і після розлучення. Крім того, військові дії на території України негативно впливають на всі сфери життя людей, зокрема економіку, освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, інфраструктуру та ментальне здоров'я суспільства, що також призводить до втрати соціальних зв'язків і руйнування сімей. Психологічні чинники роблять людей імпульсивними, що часто ускладнює вирішення конфліктів поза межами суду. Судові розгляди між колишніми подружжями та/або родичами найчастіше перетворюють їх на ворогів, а не на друзів. Тому на державу покладається обов'язок створення нормативно-правової системи регулювання цих непростих відносин у процесі вирішення конфліктів, зокрема щодо забезпечення захисту прав і свобод дітей під час розв'язання сімейних спорів.

На сьогодні законодавством України передбачено можливість захисту порушених прав і законних інтересів, зокрема в сімейних спорах, через примирення способом медіації або досудового врегулювання спорів за участю судді, а також у судовому порядку [13]. Фактично такий підхід вирішення спорів узгоджується із законодавством ЄС, проте з урахування обов'язку України приведення своїх законодавчих актів щодо права ЄС виникає актуальна потреба в детальному аналізі нормативно-правових актів і здійсненні порівняльного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання гармонізації та уніфікації сімейного права України із правом ЄС розглядалися О. А. Явор, С. А. Лісовим, Н. В. Лаговською, Т. С. Кириченко, однак ці дослідження здійснені щодо норм матеріального права захисту прав

жінок або дітей чи поділу майна подружжя в сімейних відносинах, а у цій статті проводиться скринінг процесуального законодавства України до права ЄС щодо процедурних питань досудового врегулювання сімейних спорів способом медіації.

Метою статті є аналіз стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis* ЄС) у національне законодавство України щодо досудового врегулювання сімейних спорів способом медіації.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні наявні нормативно-правові акти, якими регулюються сімейні відносини, проте в результаті зміни життєвих обставин сфера питань, які є причиною виникнення конфліктів, постійно змінюється. Динамічність розвитку сімейних відносин і причин виникнення конфліктів і спірних питань потребують удосконалення наявної нормативно-правової бази, а тому виникає потреба в здійсненні збору, обробки й аналізу сучасного стану регулювання сімейних спорів. Варто зазначити, що на законодавчому рівні в Україні передбачено різні способи досудового врегулювання сімейних спорів, проте вони не мають значної популярності серед учасників спору внаслідок певних обставин, серед них можна виділити такі, як медіація та досудове врегулювання спору. Гармонізація законодавства України до норм права ЄС щодо досудового вирішення сімейних спорів має позитивно вплинути на застосування зазначених способів їхнього вирішення.

Європейська практика запровадження медіації державами-членами ЄС була визначена Директивою 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року «Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах» [1], хоча рекомендації та принципи щодо проведення медіації були розроблені й ухвалені ще раніше. Так, Комітетом Міністрів Ради Європи на 616 засіданні заступників міністрів 21 січня 1998 року було ухвалено Рекомендації № R (98) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в сімейних справах [9] для застосування до всіх спорів між членами однієї сім'ї, які пов'язані кровними або шлюбними стосунками, й усіма, хто живе чи жив у родинних зв'язках відповідно до того, як вони визначені в національному законодавстві, водночас держави вільні у визначенні конкретних питань або справ застосування медіації. Також 18 вересня 2022 року на 808 засіданні заступників міністрів була ухвалена Рекомендація Rec (2002) 10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в цивільних справах [10], яка не обмежує положень Рекомендації № R (98) 1 щодо медіації в сімейних справах. Європейською комісією з ефективності правосуддя 7 грудня 2007 року були ухвалені Керівні принципи № 14 для кращого виконання наявних Рекомендацій щодо медіації в сімейних справах і щодо медіації в цивільних справах [4], в яких пропонуються конкретні заходи сприяння ефективній реалізації зазначених Рекомендацій і поліпшення імплементації викладених у них принципів медіації.

Визначення «медіація», відповідно до Директиви 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року, означає структурований процес незалежно від його назви або посилання на нього, за допомогою якого дві або більше сторін спору намагаються самостійно, на добровільній основі досягти згоди під час вирішення спору за підтримки медіатора. Цей процес може бути ініційований самими сторонами або в результаті пропозиції чи розпорядження суду, або для виконання припису законодавства держави-члена. Це охоплює медіацію, яка провадиться суддею, що не відповідає за будь-яку судову процедуру щодо конкретного спору. Сюди не входять спроби, які роблять суд або суддя, що розглядають справу в контексті судового провадження стосовно цього спору [1]. У цілях Рекомендації Rec (2002) 10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в цивільних справах наданий термін «медіація» стосується процесу врегулювання спорів, у межах якого сторони за допомогою одного чи кількох медіаторів проводять переговори щодо спірних питань з метою досягнення домовленості [9].

У національному законодавстві України медіація згадується в багатьох законодавчих актах, проте її визначення наведено лише в Законі України «Про медіацію», відповідно до якого медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) способом переговорів [8].

Хоча визначення терміна «медіація» в Україні й відрізняється від визначення в Директиві 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року, оскільки передбачає її проведення лише за участю медіатора й позасудове врегулювання конфлікту, проте правова система України передбачає врегулювання спору за участю судді, що за своєю сутністю відповідає Директиві. Також варто зазначити, що суддя, який брав участь у врегулюванні спору в справі за участю судді, не може брати участі в розгляді цієї справи за сутністю [13].

Принцип медіації в сімейних справах «V. Взаємини між медіацією та провадженням у судових чи інших повноважних органах», який визначає Рекомендацію № R (98) 1, передбачає, що «а) Державам слід визнати автономний характер медіації та можливість її проведення до, під час або після судового провадження. б) Державам слід запровадити механізми, які забезпечуватимуть: i) можливість призупинення судового провадження задля проведення медіації; ii) збереження в таких випадках судовим або іншим компетентним органом його повноважень приймати термінові рішення задля захисту сторін, їхніх дітей або їхнього майна; iii) інформування судового чи іншого повноважного органу щодо продовження або припинення медіації сторонами та стосовно досягнення чи недосягнення ними згоди» [9].

В Україні примирення сторін сімейного конфлікту в Україні за допомогою медіації можливе як на стадії досудового врегулювання спору, так і на стадії судового процесу (ст. 49 ЦПК України), а врегулювання спору за участю судді – виключно до початку розгляду справи за сутністю (ст. 201 ЦПК України). У процесі застосування медіації та врегулювання спору за участю судді суд зобов'язаний зупинити провадження у справі (ст. 251 ЦПК України), водночас процесуальне законодавство не передбачає можливості винесення судом жодних процесуальних рішень до поновлення провадження у справі, до того ж поновлення провадження у справі навіть з ініціативи суду можливе після усунення обставин, які викликали його зупинення (ст. 254 ЦПК України), що перешкоджає поновленню провадження у справі для винесення термінових рішень для захисту сторін, їхніх дітей або їхнього майна. Зупинення провадження у справі на час проведення медіації можливе не більше дев'яноста днів з дня постановлення ухвали про зупинення провадження у справі (ст. 253 ЦПК України), після закінчення яких суд має поновити провадження й відновити розгляд справи, що фактично спонукає учасників спору повідомити суд про результати проведеної медіації. Врегулювання спору за участю судді здійснюється в термін не більше тридцяти днів (ст. 205 ЦПК України), у разі невирішення спору в зазначений термін суддя виносить ухвалу про припинення врегулювання спору та поновлення провадження у справі (ст. 204 ЦПК України) [13].

Стаття 4 Директиви 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року зазначає про потребу в забезпеченні якості медіації через проведення професійного навчання та підвищення кваліфікації медіаторів, розробки медіаторам кодексів поведінки й ефективних механізмів контролю якості щодо надання послуг медіації [1]. Рекомендація № R (98) 1, Рекомендація Rec (2002) 10 та Керівні принципи № 14 містять основні положення підготовки та діяльності медіаторів, потребу в запровадженні професійного кодексу медіаторів. У Керівних принципах № 14 зазначено, що в разі порушення медіаторами кодексу професійної поведінки державам і причетним до медіації інститутам належить передбачити відповідні процедури розгляду скарг і притягнення до дисциплінарної відповідальності [4; 9; 10].

Нормативно-правовими актами, яким регулюється підготовка та діяльність медіаторів, є Закон України «Про медіацію» [8], Кодекс професійної етики медіатора, затверджений рішенням Загальних зборів ГО «Національна асоціація медіаторів України» від 19 лютого 2022 року, протокол № 1/2022 [5], Основні засади навчання базовим навичкам медіатора, затверджені Правлінням ГО «Національна асоціація медіаторів України» 2 вересня 2019 року, протокол № 12 [7]. Ні Закон України «Про медіацію», ні Кодекс професійної етики не містить жодної конкретики щодо відповідальності медіаторів за якість наданих послуг, а також відсутня процедура оскарження дій медіатора. Враховуючи, що сімейна медіація є досить педантичною темою, оскільки під час цих конфліктів задіяні як емоції конфліктуючих сторін, так і майнові та немайнові інтереси, і залежно від професійності медіатора та якості наданих послуг залежить подальший розвиток життя учасників конфлікту, а також у більшості випадків і дітей, то

відсутність відповідальності й порядку оскарження дій медіатора є досить негативним явищем, яке вимагає доопрацювання та внесення відповідних положень до законодавства України.

Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року, Рекомендація № R (98) 1, Рекомендація Rec (2002) 10 та Керівні принципи № 14 передбачають потребу в сприянні розвитку медіації в сімейних справах, проведенні інформаційних програм, створенні потрібних заходів для забезпечення доступу до медіації в сімейних справах [1; 4; 9; 10].

На практиці інформування в Україні про можливість примирення сторін способом медіації в сімейних спорах відбувається за допомогою викладення статті 49 ЦПК України в ухвалі про відкриття провадження у справі, проте в подальшому, всупереч ст. 197 ЦПК України, жодних повідомлень і пропозицій в суді не відбувається, що свідчить про недостатню інформативність застосування відповідного заходу. За два роки дії Закону України «Про медіацію» суди 10 разів зупиняли провадження у справі у зв'язку з проведенням медіації [3]. Крім того, Законом України «Про медіацію» передбачено оплатність послуг медіатора, що є значною перешкодою спонукання учасників конфлікту застосувати процедуру медіації. Варто зазначити, що постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 року № 63 «Деякі питання оплати послуг перекладачів і медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги» [2] затверджено Порядок оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, що свідчить про часткову участь держави в оплаті послуг медіатора та популяризації цього способу вирішення конфліктів.

Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року, Рекомендація № R (98) 1, Рекомендація Rec (2002) 10 та Керівні принципи № 14 передбачають забезпечення виконання угод, укладених у результаті медіації [1; 4; 9; 10].

Пунктом 9 частини першої статті 1 Закону України «Про медіацію» передбачено, що угода за результатом медіації – угода, яка фіксує результат домовленості сторін медіації в погодженій між ними усній чи письмовій формі з урахуванням вимог Закону, а статтею 21 Закону України «Про медіацію» визначено зміст угоди за результатом медіації, де мають бути зазначені дата й місце угоди, відомості про сторони медіації та їхніх представників, медіатора, узгоджені зобов'язання зі способами та строками їхнього виконання. Угода за результатом медіації не повинна містити положень, що порушують права та інтереси інших осіб, інтереси держави або суспільні інтереси, й жодних інших додаткових вимог до зазначеної угоди не визначено [8]. У процесі вирішення сторонами спірного питання через медіацію та підписавши угоду із зобов'язаннями на стадії судового розгляду справи, фактично відсутній предмет спору, що є підставою для суду здійснити закриття провадження у справі (ст. 255 ЦПК України), що перешкоджає зверненню до суду з приводу спору (ст. 256 ЦПК України) [13]. З урахуванням того, що не висувуються вимоги щодо нотаріального посвідчення угоди за результатом медіації або затвердження судом узгодженої сторонами угоди за результатом медіації, то в разі її невиконання виникне потреба в повторному зверненні до суду, проте вже не щодо вирішення сімейного спору, а щодо невиконання умов угоди. Водночас процесуальне законодавство України передбачає, що в разі примирення сторін за допомогою медіації на будь-якій стадії судового процесу, то результати домовленості сторін можна буде оформити мировою угодою (ст. 49 ЦПК України), а врегулювання спору за участю судді може бути припинено укладенням мирової угоди та звернення до суду із заявою про її затвердження (ст. 204 ЦПК України). Ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом і в разі невиконання затвердженої судом мирової угоди ухвала суду про затвердження мирової угоди може бути подана для її примусового виконання в порядку, передбаченому законодавством для виконання судових рішень (ст. 208 ЦПК України). Отже, з метою ефективності застосування медіації в Законі України «Про медіацію» варто передбачити, що результати медіації під час досудового вирішення спору мають фіксуватись у нотаріально посвідченому договорі, а під час судового розгляду справи – мировою угодою, затвердженою судом, що приведе до ефективності вирішення спору способом проведення медіації.

Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 року визначає, що держави-члени дбатимуть про те, щоб сторони, які обирають медіацію у спробі вирішити спір, у подальшому не позбавлялися можливості ініціювати судове провадження або арбітраж стосовно цього спору внаслідок спливу строку позовної давності під час процесу медіації [1].

Керівні принципи № 14 визначають, що ризик закінчення строку давності не має перешкоджати сторонам застосовувати медіацію [4]. Відповіді з держав-членів свідчать, що лише в деяких державах під час передачі справ на медіацію обчислення строк давності зупиняється. Щоб усунути таку проблему, державам наполегливо рекомендуємо запровадити положення про призупинення строку давності.

Законодавством України з приводу вимог, що впливають із сімейних відносин, позовна давність не застосовується (ст. 20 СК України), крім випадків, передбачених Сімейним кодексом України. У сімейних відносинах позовна давність застосовується: до вимог про поділ майна подружжя – три роки після розірвання шлюбу (ст. 20 СК України); до вимоги про визнання батьківства (ст. 129 СК України) та визнання материнства (ст. 139 СК України) – один рік від дня, коли особа дізналась або могла дізнатися про своє батьківство; до вимоги матері про внесення змін до актового запису про народження дитини – один рік від дня реєстрації народження дитини (ст. 138 СК України) [11]. Водночас зупинення перебігу позовної давності визначено статтею 263 ЦК України [12] й не містить жодних положень щодо зупинення перебігу позовної давності в разі застосування сторонами досудової медіації, що призводить до непопулярності застосування процедури медіації, яка може тривати певний час, і фактично обмежить сторону конфлікту щодо звернення до суду з приводу захисту своїх порушених прав. Виникає потреба передбачити зупинення перебігу позовної давності в разі застосування сторонами конфлікту медіації до звернення до суду в межах 90 днів (аналогічно терміну, який визначений Цивільним процесуальним кодексом України для зупинення провадження у справі під час проведення медіації для вирішення спору).

Висновки. Аналіз відповідності законодавства України до європейських правових положень у сфері вирішення сімейних спорів не в судовому порядку свідчить, що законодавство України значною мірою адаптовано до європейського права, проте певні положення варто доопрацювати та затвердити на законодавчому рівні з метою гармонізації законодавства України до права ЄС і популяризації в Україні процедур досудового вирішення спорів способом проведення медіації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Директива - 2008/52 - EN - EUR-Lex від 21 травня 2008 року / The official portal for European data. URL : <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/52/oj> (дата звернення: 18.11.2024).
2. Деякі питання оплати послуг перекладачів і медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги : постанова Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 року № 63 / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63-2024-п#Text> (дата звернення: 18.11.2024).
3. Синельников Є. Презентація «Деякі аспекти медіації» / Касаційний цивільний суд. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_aspekti_mediacii.pdf (дата звернення: 18.11.2024).
4. Керівні принципи № 14 для кращого виконання наявних Рекомендацій щодо медіації в сімейних справах і щодо медіації в цивільних справах від 07.12.2007 / Європейська комісія з ефективності правосуддя. URL : [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/\\$FILE/%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%E2%84%96%2014.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/$FILE/%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%E2%84%96%2014.pdf) (дата звернення: 18.11.2024).
5. Кодекс професійної етики медіатора: рішення Загальних зборів ГО «Національна асоціація медіаторів України» від 19 лютого 2022 року, протокол № 1/2022 / Національна асоціація медіаторів України. <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/nseyenf-yekhyny-pyeeekakhsua/> (дата звернення: 18.11.2024).
6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 18.11.2024).

7. Основні засади навчання базовим навичкам медіатора / за заг. ред. К. Б. Наровської. К. : Видавець В. Захаренко, 2019. 32 с. URL : http://namu.com.ua/ua/downloads/osnovni_zasady_NBNM/NAMU%20Mediation%20Basic%20Training%20-%20Recommendations%202019.pdf (дата звернення: 18.11.2024).
8. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#n160> (дата звернення: 18.11.2024).
9. Рекомендації № R (98) 1 щодо медіації в сімейних справах від 21.01.1998 / Комітет Міністрів Ради Європи. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_98_1_1998_01_21.pdf (дата звернення: 18.11.2024).
10. Рекомендації № Rec (2002) 10 щодо медіації в цивільних справах від 18.06.2002 / Комітет Міністрів Ради Європи. URL : https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/rec_2002_10_2002_09_18_1.pdf (дата звернення: 18.11.2024).
11. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n625> (дата звернення: 18.11.2024).
12. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.11.2024).
13. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV / Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 18.11.2024).

REFERENCES

1. Directiva - 2008/52 - EN - EUR-Lex [Directive - 2008/52 - EN - EUR-Lex] / The official portal for European data. URL : <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/52/oj> (дата звернення: 18.11.2024) [in English].
2. Deiaki pytannia opłaty poslug perekladachiv i mediatoriv, yaki zaluchaiutsia tsentramy z nadannia bezoplatnoi pravnychoi dopomohy [Some Issues of Payment for Services of Interpreters and Mediators Engaged by Free Legal Aid Centers] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19 sichnia 2024 roku № 63 / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63-2024-p#Text> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].
3. Synelnykov Ye. Prezentatsiia «Deiaki aspekty mediatsii» [Presentation «Some aspects of mediation»] / Kasatsiyni tsyvilnyi sud. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_aspekti_mediatsii.pdf (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].
4. Kerivni pryntsypy № 14 dlia krashchoho vykonannia naiavnykh Rekomendatsii shchodo mediatsii v simeinykh spravakh i shchodo mediatsii v tsyvilnykh spravakh vid 07.12.2007 [Guidelines for a better implementation of the existing recommendation concerning family mediation and mediation in civil matters № 14 of European Commission for the Efficiency of Justice of 07 December 2007] / Yevropeiska komisiia z efektyvnosti pravosuddia. URL : [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/\\$FILE/%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%E2%84%96%2014.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/$FILE/%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%E2%84%96%2014.pdf) (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].
5. Kodeks profesiinoi etyky mediatora [Code of Professional Ethics of the Mediator] : rishennia Zahalnykh zboriv HO «Natsionalna asotsiatsiia mediatoriv Ukrainy» vid 19 liutoho 2022 roku, protokol № 1/2022 / Natsionalna asotsiatsiia mediatoriv Ukrainy. URL : <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/nseyenf-yekhyuny-pyeeekakhsua/> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] vid 28 chervnia 1996 roku № 254к/96-VR / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

7. Osnovni zasady navchannia bazovym navychkam mediatora [Basic Principles of Training the Basic Skills of a Mediator] / za zah. red. K. B. Narovskoi. K. : Vydavets V. Zakharenko, 2019. 32 s. URL : http://namu.com.ua/ua/downloads/osnovni_zasady_NBNM/NAMU%20Mediation%20Basic%20Training%20-%20Recommendations%202019.pdf (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

8. Pro mediatsiiu [Mediation Law] : Zakon Ukrainy vid 16.11.2021 № 1875-IX / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#n160> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

9. Rekomendatsii № R (98) 1 shchodo mediatsii v simeinykh spravakh vid 21.01.1998 [Recommendation № R (98) 1 of the committee of Ministers to member states of 21 January 1998 on family mediation] / Komitet Ministriv Rady Yevropy. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_98_1_1998_01_21.pdf (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

10. Rekomendatsii № Res (2002) 10 shchodo mediatsii v tsyvilnykh spravakh vid 18.06.2002 [Recommendation № Rec (2002) 10 of Committee of Ministers of the Council of Europe of 18 September 2002] / Komitet Ministriv Rady Yevropy. URL : https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/rec_2002_10_2002_09_18_1.pdf (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

11. Simeinyi kodeks Ukrainy [The Family Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 10.01.2002 № 2947-III / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n625> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

12. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

13. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Civil procedure of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 № 1618-IV / Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 18.11.2024) [in Ukrainian].

A. O. Perkalov. ANALYSIS OF THE STATE OF IMPLEMENTATION OF THE EU ACQUIS ON PRE-TRIAL RESOLUTION OF FAMILY DISPUTES THROUGH MEDIATION

The article examines the issues of pre-trial resolution of family disputes and the possibilities of their resolution through mediation in accordance with the current legislation of Ukraine, as well as the readiness of Ukrainian legislation to adopt and implement the legal norms and standards of the European Union regarding pre-trial resolution and legal regulation of family disputes through mediation. The article provides a comparative analysis of the legal acts of Ukrainian and EU law in the field of pre-trial resolution of family disputes in terms of correspondences and/or differences in the existing methods of pre-trial resolution of family disputes, the definition of mediation and the basic principles of organizing the mediation process in resolving family disputes, their peculiarities of application during court proceedings and fixing the agreements reached. Based on the results of the analysis, the author makes suggestions for improving the legal provisions of Ukraine in order to implement the EU acquis.

Keywords: family law, family disputes, implementation of law, EU acquis, mediation.